ECLI:LV:AT:2025:0124.SKA038425.4.L
Nr. 670016724, SKA-384/2025
Administratīvo lietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
RĪCĪBAS SĒDES LĒMUMS
Rīgā 2025.gada 24.janvārī

[1] Senātā saņemta pieteicējas /pers. A/ blakus sūdzība par Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2024.gada 27.novembra lēmumu, ar kuru atteikts pieņemt viņas pieteikumu.

Tiesnesis konstatēja, ka pieteicējas mērķis, vēršoties tiesā ar konkrēto pieteikumu, ir panākt, ka līdzīgu gadījumu atkārtošanās novēršanas nolūkā tiktu atzīts par prettiesisku Cēsu novada domes 2024.gada 10.oktobra lēmums Nr. 466, ar kuru atzīti par tiesiskiem vairāki tagad jau spēku zaudējušie Cēsu novada Satiksmes drošības komisijas lēmumi par satiksmes organizāciju Cēsu pilsētā (ceļa zīmju uzstādīšanu vai to atcelšanu). Tiesnesis atzina, ka pieteicējas norādītie apsvērumi par strīdus ceļa zīmju ietekmi uz pieteicēju ir pārāk vispārīgi, lai varētu konstatēt reālu pieteicējas tiesību vai tiesisko interešu aizskārumu, un tāpēc atteica pieņemt pieteikumu, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 191.panta pirmās daļas 8.punktu (pieteikumu iesniegusi persona, kurai nav tiesību iesniegt pieteikumu). Tāpat tiesnesis atzina, ka administratīvajai tiesai nav pakļauts pieteicējas prasījums par pašvaldības amatpersonu saukšanu pie disciplināratbildības, un šajā daļā atteica pieņemt pieteikumu saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 191.panta pirmās daļas 1.punktu (lieta nav izskatāma administratīvā procesa kārtībā).

[2] Pieteicēja blakus sūdzībā uzsver, ka tiesā pārsūdzētais Cēsu novada domes lēmums ir administratīvais akts, tāpēc atbilstoši Administratīvā procesa likuma 103.pantam un 184.pantam tā pārbaude esot pakļauta administratīvās tiesas kontrolei. Tiesnesis esot nepamatoti atzinis, ka ceļa zīmes kā vispārīgos administratīvos aktus, kas izdoti attiecībā uz individuāli nenoteiktu personu loku, neviena persona nevarot pārsūdzēt.

Tomēr pretēji pieteicējas apgalvotajam tiesnesis pārsūdzētajā lēmumā nav atzinis, ka neviena persona nevar pārsūdzēt strīdus Cēsu novada domes lēmumu; tiesnesis ir atzinis, ka konkrētajā gadījumā, ņemot vērā pieteikuma argumentus, to nevar pārsūdzēt tieši pieteicēja, jo strīdus lēmums nerada tieši pieteicējas tiesību vai tiesisko interešu aizskārumu. Šajā sakarā senatoru kolēģija paskaidro, ka, lai persona varētu vērsties administratīvajā tiesā ar pieteikumu, nepietiek vienīgi ar to, ka lēmums, pret kuru persona iebilst, ir administratīvais akts. Pieteikumam ir jāatbilst arī citiem Administratīvā procesa likuma normās noteiktajiem pieļaujamības kritērijiem. Viens no šādiem obligātiem pieteikuma pieļaujamības kritērijiem ir personas tiesības vērsties tiesā jeb pieteikuma tiesības, kuras vispārīgi regulētas Administratīvā procesa likuma 31.panta otrajā daļā. Atbilstoši minētajai tiesību normai pieteikumu, izņemot likumā noteiktos gadījumus, var iesniegt privātpersona, kuras tiesības vai tiesiskās intereses ir aizskartas vai var tikt aizskartas. Šāda prasība likumā noteikta, jo administratīvais process tiesā nav domāts abstraktai valsts pārvaldes darbības kontrolei un vispārīga tiesiskuma nodrošināšanai, bet gan tieši personas individuālo tiesību vai tiesisko interešu aizsardzībai – proti, tādu iestādes iespējamu kļūdu vai nepilnību novēršanai, kas rada konkrētās personas individuālo tiesību vai tiesisko interešu aizskārumu.

[3] Senāta praksē jau iepriekš atzīts: lai persona varētu vērsties tiesā ar iebildumiem pret lēmumu satiksmes organizācijas jomā, personai ir nepieciešams norādīt konkrētu savu tiesību vai tiesisko interešu ierobežojumu, kas rodas saistībā ar strīdus satiksmes organizāciju. Turklāt šim ierobežojumam jābūt tādam, kas pārsniedz neērtības, ar kurām ikdienā saskaras pilsētas iedzīvotāji. Piemēram, personas tiesības prasīt izmaiņas satiksmes organizācijā varētu tikt atzītas gadījumā, kad satiksmes organizācijas dēļ persona nespēj izbraukt vai iebraukt sava nekustamā īpašuma pagalmā (*Senāta 2008.gada 7.marta lēmuma lietā Nr. SKA-213/2008 9.punkts,* sal. arī *2017.gada 8.jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-1109/2017, A420298715, 9.punkts, 2021.gada 29.jūnija rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA-1058/2021, ECLI:LV:AT:2021:0629.SKA105821.4.L, 3.punkts*).

Pieteicēja blakus sūdzībā uzsvērusi, ka satiksmes organizācijas, pret kuru pieteicēja iebilst pieteikumā, dēļ bija apgrūtināta piekļuve Cēsu vecpilsētai. Proti, lai personas varētu piekļūt Cēsu vecpilsētā esošajam Rīgas ielas posmam, tām ar automašīnām esot bijis jāveic līdz pat 3,2 km garāks ceļš, nekā iepriekš. Tā kā pieteicēja ir mājražotāja, kas pat vairākas reizes dienā mēdz piegādāt preces attiecīgajā vecpilsētas daļā esošajiem veikaliem, pieteicējas gadījumā tas nozīmējis gan lielāku finanšu (degvielas), gan laika resursu patēriņu. Turklāt nepieciešamības mērot garāku ceļu dēļ tika negatīvi ietekmēta arī vide (automašīnas izplūdes gāžu un izmešu veidā). Tāpat neērtā piekļuve vecpilsētai bija samazinājusi klientu plūsmu vecpilsētas veikalos.

Senatoru kolēģija atzīst, ka minētie apsvērumi neatspēko tiesneša lēmumā atzīto, ka tas, kāda bija strīdus satiksmes organizācijas ietekme uz pieteicēju, neliecina par tādu pietiekami konkrētu un nozīmīgu pieteicējas tiesību vai tiesisko interešu aizskārumu, kas var būt pamats pieteicējas tiesību vērsties tiesā ar konkrēto pieteikumu atzīšanai. Pieteicējas apsvērumi būtībā norāda uz sadzīviskām neērtībām, ar ko nākas saskarties katram pilsētas iedzīvotājam, plānojot savus ikdienas maršrutus braukšanai ar automašīnu. Šādas neērtības neliecina par tik lielu traucējumu, kas radītu kādu konkrētu ar tiesību normām aizsargātu pieteicējas tiesību vai tiesisko interešu aizskārumu. Šajā sakarā arī vēršama uzmanība uz Senāta praksē konsekventi atzīto, ka ne tīri saimnieciskas, ne finansiālas intereses, kuras nav pamatotas ar tiesību normām, pašas par sevi nav uzskatāmas par „tiesiskām interesēm" Administratīvā procesa likuma 31.panta otrās daļas izpratnē (piemēram, *Senāta 2021.gada 29.oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-1304/2021, ECLI:LV:AT:2021:1029.A43003521.12.L, 7.punkts*). Arī pieteicējas atsaukšanās uz strīdus satiksmes organizācijas potenciālo ietekmi uz vidi ir pārāk attālināta, lai atzītu, ka pieteicēja konkrēto pieteikumu ir iesniegusi vides aizsardzības interesēs.

Vērtējot, vai pieteicējai ir tiesības vērsties tiesā ar konkrēto pieteikumu, nav nozīmes arī pieteicējas norādītajam, ka iestāde nav apšaubījusi pieteicējas tiesības apstrīdēt un pārsūdzēt iestādes lēmumus. Tas, ka iestāde ir uzskatījusi, ka konkrētai personai ir tiesības tās lēmumu pārsūdzēt tiesā, atbilstoši Administratīvā procesa likuma normām ir pamats par pieteikumu samaksātās valsts nodevas atmaksai pieteicējam (likuma 125.panta pirmās daļas 3.punkts), taču šāds iestādes uzskats nav saistošs tiesnesim, lemjot par pieteikuma atbilstību vai neatbilstību pieteikuma pieļaujamības kritērijiem.

[4] Pieteicēja blakus sūdzībā arī paudusi neizpratni par tiesneša norādīto, ka pārsūdzētā Cēsu novada domes lēmuma pieņemšanas procesā pieļautie procesuālie pārkāpumi nevar tikt pārbaudīti atsevišķi no pārsūdzētā lēmuma.

Senatoru kolēģija paskaidro, ka apstāklis, ka pieteicējai nav tiesību pārsūdzēt tiesā strīdus lēmumu, nozīmē, ka tiesā nav pārbaudāmi arī procesuālie pārkāpumi, kas, iespējams, pieļauti minētā lēmuma pieņemšanas procesā. Savukārt tiesneša lēmumā norādītais skaidrojums, ka iespējami gadījumi, kad iestādes lēmuma pieņemšanas procesā pieļauti procesuāli pārkāpumi var tikt izskatīti tiesā atsevišķa pieteikuma ietvaros, ir vērtējams kā izteikts *obiter dictum* (proti, garāmejot) un neattiecas uz izskatāmo gadījumu.

[5] Blakus sūdzībā arī uzsvērts, ka pieteicēja pieteikumā citstarp esot lūgusi tiesu uzdot Cēsu novada pašvaldībai nodrošināt, ka tās tīmekļvietnē tiek publicēti pašvaldības komisiju sēžu grafiki, sēdēs izskatāmie jautājumi un pieņemtie lēmumi, kā arī uzdot pašvaldībai jebkuru lēmumu, kas saistīts ar Cēsu vecpilsētas attīstību, pieņemt, uzklausot sabiedrības viedokli, atbilstoši sabiedrības vairākuma interesēm un rūpīgi izvērtētiem lietderības apsvērumiem. Taču no tiesneša lēmuma neesot saprotams, kāpēc tiesnesis atteicis pieņemt minētos prasījumus.

Senatoru kolēģija paskaidro, ka neviena tiesību norma neparedz personām subjektīvās tiesības prasīt, lai tiesa uzdod pašvaldībai tās komisiju sēžu grafikus, informāciju par sēdēs izskatāmajiem jautājumiem un pieņemtajiem lēmumiem publicēt pašvaldības tīmekļa vietnē. To, kāda informācija par pašvaldības domes, komiteju un komisiju darba kārtību un lēmumiem publiskojama pašvaldības oficiālajā tīmekļvietnē, noteic jau Pašvaldību likums, tāpēc attiecīgs pienākums pašvaldībai jau ir uzlikts ar likumu un ar tiesas spriedumu nav pamata dublēt likuma regulējumu. Līdz ar to šāds prasījums nevar tikt izskatīts administratīvajā tiesā. Savukārt tas, ka pašvaldībai tās lēmumi ir jāpieņem, ņemot vērā sabiedrības intereses, jau izriet no vispārējiem valsts pārvaldes principiem, ka publiskajai pārvaldei jādarbojas sabiedrības interesēs. Vienlaikus pieteicējas uzmanība vēršama uz to, ka jautājumi, kas saistīti ar konkrētas pašvaldības administratīvajā teritorijā esošas pilsētas daļas attīstību (piemēram, vecpilsētas attīstību) pēc savas dabas var būt arī politiski lēmumi, kuru pārbaude nav pakļauta administratīvās tiesas kontrolei, bet kurus pašvaldības iedzīvotāji, tostarp pieteicēja, var netieši ietekmēt, piedaloties pašvaldības vēlēšanās.

[6] Pieteicēja blakus sūdzībā ir arī norādījusi, ka nebija lūgusi tiesai sodīt pašvaldības amatpersonas, bet gan bija lūgusi šo pienākumu uzdot pašvaldībai. Tomēr pieteicēja nav pamatojusi, kādēļ minētā iemesla dēļ par nepareizu būtu jāuzskata tiesneša secinājums, ka personas interese sodīt amatpersonu nav uzskatāma par tādu tiesisku interesi, kas ir aizsargājama, iesniedzot pieteikumu administratīvajā tiesā.

[7] Pārējie blakus sūdzības argumenti neattiecas uz jautājumu par pieteicējas pieteikuma pieļaujamību, bet gan uz jautājumu par pieteikuma pamatotību pēc būtības, līdz ar to senatoru kolēģija tos nevērtēs.

[8] Rezumējot minēto, senatoru kolēģija atzīst, ka pieteicējas blakus sūdzībā norādītie argumenti nerada šaubas par pārsūdzētā tiesneša lēmuma rezultāta pareizību. Līdz ar to pieteicējas blakus sūdzība ir atzīstama par acīmredzami nepamatotu. Tas atbilstoši Administratīvā procesa likuma 320.[1]pantam ir pamats atteikt blakus sūdzības izskatīšanu.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 320.[1]pantu un 338.panta astoto daļu, senatoru kolēģija

nolēma

atteikt izskatīt /pers. A/ blakus sūdzību par Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2024.gada 27.novembra lēmumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Senatore I. Višķere Senators J. Pleps Senatore L. Slica